

Urednice

Jasminka Žloković

Anita Zovko

GER ONTO LOGIJA

Izazovi i perspektive

Hrvatska sveučilišna naklada

Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet

Recenzenti
prof. dr. sc. Ivana Batarelo Kokić
doc. dr. sc. Tihomir Žiljak

Urednica
ANITA ŠIKIĆ

Grafička urednica
SANJA BABIĆ

Lektorica
NIKOLINA PAŠALIĆ

Grafička urednica
SANJA BABIĆ

Likovna oprema
LIKARIJA d.o.o., Zagreb

© HRVATSKA SVEUČILIŠNA NAKLADA d.o.o., Zagreb, 2020.

CIP zapis je dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001051846.

Knjiga je objavljena uz potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja RH

Otisnuto u veljači 2020.

GERONTOLOGIJA

Izazovi i perspektive

Urednice

Jasminka Zloković

Anita Zovko

u Zagrebu

HRVATSKA SVEUČILIŠNA NAKLADA
SVEUČILIŠTE U RIJECI, FILOZOFSKI FAKULTET

Zagreb, 2020.

Monografija je rezultat dugogodišnjeg znanstveno-istraživačkoga i nastavnog rada prof. dr. sc. Jasminke Zloković na području obiteljske pedagogije i andragogije prof.dr.sc. Anite Zovko. Monografija je i rezultat znanstveno-istraživačkog rada na projektu „Osnaživanje obitelji za razvoj pozitivnih odnosa i obiteljskog zajedništva“ (voditeljica Jasmina Zloković, šifra: uniri-drustv – 18-6 1132) te projekta „Kritički diskurs didaktičkih modela i kompetencija nastavnika u obrazovanju odraslih „(voditeljica Anita Zovko, šifra: uniri-drustv-18-184) koji su otpočeli u siječnju 2019. godine uz potporu Sveučilišta u Rijeci.

Ovu monografiju je sufinciralo Sveučilište u Rijeci projektima: Zloković, uniri-drustv – 18-6 1132, te projektom Zovko, uniri-drustv-18-184.

Zahvaljujemo svojim obiteljima, a posebice našim majkama, Zorki i Darinki, koje su nam uvijek, pa tako i za vrijeme pisanja ove knjige, bile neprocjenjiva podrška. Naše majke bile su i ostale naši najbolji uzori za to da starost može biti lijepa, plemenita, vedra, snažna i moćna. Naučile su nas jednom novom životnom pojmu – dostojanstvu starosti! Svatko od nas želio bi provesti dostojanstvenu starost, što, nažalost, mnogim starijim osobama ostaje samo na razini želje.

Zahvaljujemo i svima onima kojima će ova knjiga biti poticaj u razmišljanju o svojem mogućem doprinosu obogaćivanju kvalitete života svojih ostarjelih roditelja i uspostavljanju humanijih odnosa prema njima u obitelji i društvu.

Zahvaljujemo i našim suradnicama na njihovu prinosu ovom nastojanju da i na ovaj način pokažemo kako je uspostavljanje mosta među generacijama neprocjenjivo obostrano iskustvo.

Zahvaljujemo svojim prijateljima i kolegama na podršci da ovom knjigom na području pedagogije, ali i mnogo šire od toga, učinimo iskorak u razmatranju i pristupu tom svakom čovjeku važnom životnom periodu – starosti i starenju.

Zahvaljujemo Sveučilištu u Rijeci i Filozofskom fakultetu na svekolikoj potpori koju nam pružaju u našim nastojanjima da život starijih osoba u obitelji i društvu učinimo humanijim.

Urednice
Jasminka & Anita

nog rada prof. dr. sc. Jasminke Zovko. Monografija je i rezultat pozitivnih odnosa i obiteljskog (2) te projekta „Kritički diskurs (voditeljica Anita Zovko, šifra: eučilišta u Rijeci.

Uktima: Zloković, uniri-drustv –

najkama, Zorki i Darinki, bile neprocjenjiva podrška starost može biti lijepa, novom životnom pojmu ostanstvenu starost, što, želje.

iti poticaj u razmišljanju o svojih ostarjelih roditelja i društvu.

iosu ovom nastojanju da i lju generacijama neprocje-

dršci da ovom knjigom na korak u razmatranju i pri- arosti i starenju.

ultetu na svekolikoj potpo- osoba u obitelji i društvu

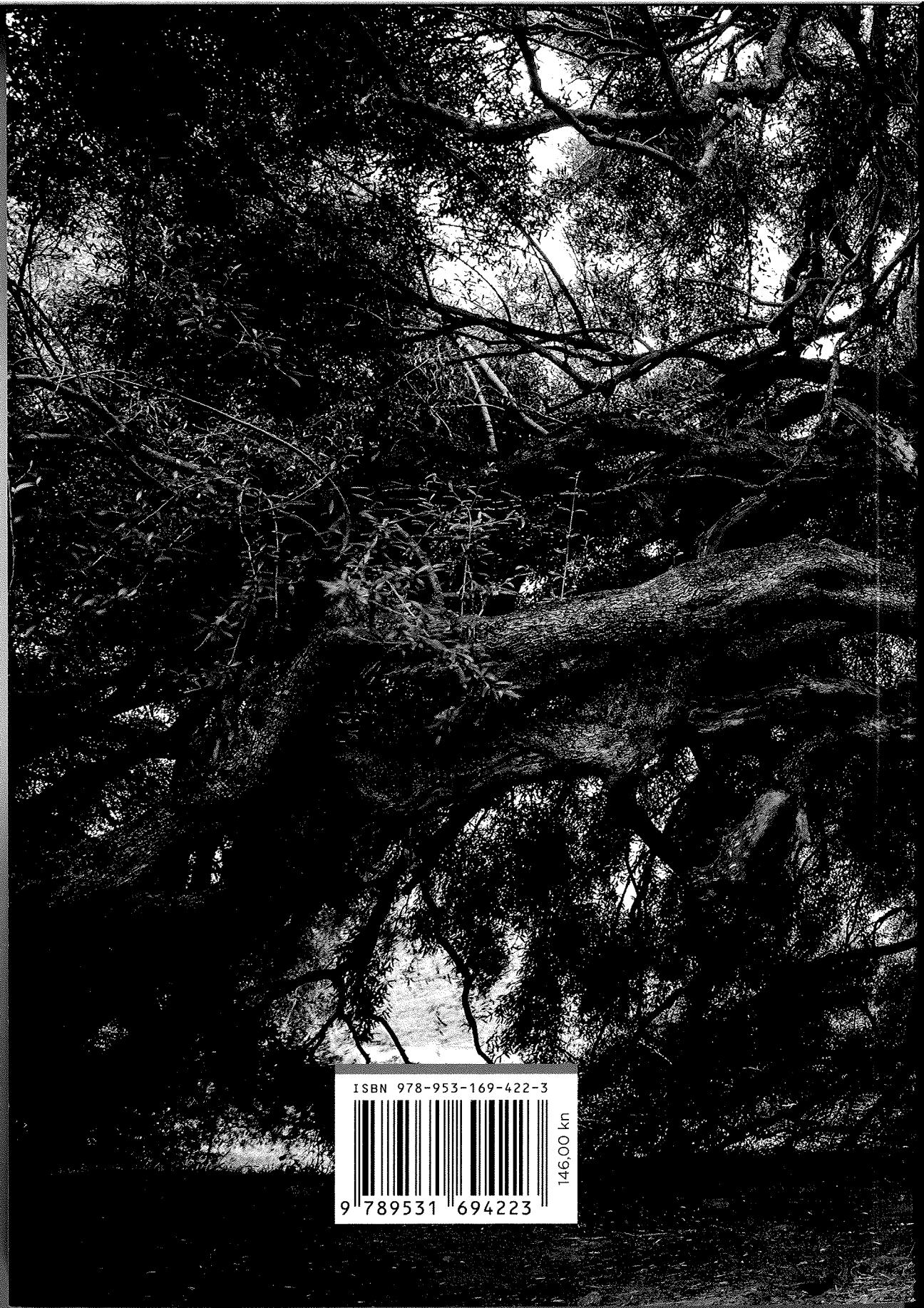
Urednice
Jasminka & Anita

Sadržaj

I.	Predgovor	9
II.	Različiti pristupi starosti i starenju – izazovi i perspektive	19
	Starenje, starost i treća životna dob	19
	Kronološka dob i starenje – biološka, psihološka i socijalna starost.....	24
	Teorije starenja	26
	Starost kao životni period umirovljenja.....	32
	Starost kao razdoblje (ne)potrebnog napuštanja obitelji (?).....	35
III.	Stereotipi i činjenice o starenju i starosti.....	41
	Stereotipi i predrasude o starosti i starijim osobama	45
	Ageizam i marginaliziranje starih osoba.....	48
	Posljedice stereotipa i predrasuda prema starijim osobama	56
	Osvrt na istraživanja stereotipa o starijim osobama	58
	Metodologija istraživanja „Stereotipa o osobama treće životne dobi“	62
	Rezultati i rasprava.....	63
IV.	Kvaliteta života starijih osoba i zadovoljstvo životom – izazovi i perspektive	79
	Pokazatelji kvalitete života	81
V.	Odnos obitelji prema starijim osobama – Prinos istraživanju modela osnaživanja obitelji.....	101
	Odnosi prema starijima u različitim epohama i kulturama	101
	Suvremene obitelji i odnos prema starijim članovima obitelji.....	104
	Osnaživanje obitelji i međugeneracijskih odnosa – mit ili realnost?	108
	Razvijanje i poticanje pozitivnih međugeneracijskih odnosa u obitelji.....	110
	Razvijanje i poticanje obiteljskog zajedništva i pozitivne komunikacije	112

Različiti teorijski modeli i praktični pristupi u osnaživanju obitelji.....	115
Prinos u istraživanju modela osnaživanja obitelji.....	117
VI. Obrazovni programi u svijetu za treću životnu dob	131
Koncept cjeloživotnog obrazovanja s naglaskom na treću životnu dob	132
Teorijska podloga uključivanja osoba treće životne dobi u obrazovne programe	134
Razvoj obrazovanja osoba treće životne dobi.....	136
Važnost obrazovanja za osobe treće životne dobi.....	137
Uključenost osoba treće životne dobi u cjeloživotno obrazovanje.....	140
Nastanak i razvoj sveučilišta za treću životnu dob	143
Misija i ciljevi sveučilišta za treću životnu dob	146
Obrazovni programi u svijetu za osobe treće životne dobi	148
VII. Uloga baka i djedova u odgoju unuka	163
Neke spoznaje o ulozi baka i djedova u odgoju unuka	164
Osvrt na neke spoznaje o odgojnoj ulozi baka i djedova.....	168
Metodologija istraživanja „Uloge baka/djedova u odgoju unuka“	173
Rezultati i rasprava.....	174
Značaj odgojne uloge bake i djeda za odgoj unuka.....	174
Značaj odgojne uloge bake i djeda za odraslu djecu	188
Bake i djedovi – obiteljska snaga.....	190
Neka uočena ograničenja, smjernice za nova istraživanja i implementaciju rezultata	194
VIII. Manipuliranje i nasilje u obitelji prema starijim osobama.....	201
Različiti pristupi u definiranju obiteljskog nasilja	203
Prepoznavanje zlostavljanja/nasilja nad starijim osobama	206
Psihičko zlostavljanje	208
Tjelesno zlostavljanje	210
Seksualno zlostavljanje	212
Materijalno iskorištavanje	214
Zanemarivanje i samozanemarivanje starije osobe	216
Osnove u prevenciji zlostavljanja i zanemarivanja starijih osoba.....	219

ju obitelji.....	115
.....	117
.....	131
u životnu dob	132
u obrazovne	
.....	134
.....	136
.....	137
azovanje.....	140
.....	143
.....	146
bi	148
.....	163
.....	164
.....	168
ju unuka“	173
.....	174
.....	174
.....	188
.....	190
ja i implementaciju	
.....	194
oama.....	201
.....	203
ma	206
.....	208
.....	210
.....	212
.....	214
.....	216
ijih osoba.....	219
IX. Učenje u zajednici u funkciji promicanja obiteljskog i socijalnog značaja starijih osoba	225
Učenje zalaganjem u zajednici u okviru civilne misije sveučilišta.....	226
Opis modela učenja zalaganjem u zajednici.....	227
Implementacija modela učenja zalaganjem u zajednici na primjeru kolegija „Pedagogija treće životne dobi“.....	228
Izazovi implementacije modela učenja zalaganjem u zajednici na primjeru kolegija „Pedagogija treće životne dobi“	233
Promišljanje o motivu za implementaciju učenja zalaganjem u zajednici	237
Neka otvorena pitanja oko integracije sadržaja kolegija i zalaganja u zajednici....	239
X. Izazovi i perspektive u promicanju osnaživanja obitelji i kvalitete života starijih osoba	247
XI. Obiteljska i društvena podrška starijim osobama – izazovi obitelji i institucionalnoj skrbi	253
Sažetak – Summary.....	259
Pojmovnik	263
Kazalo imena.....	283
Bilješke o urednicama	291

ISBN 978-953-169-422-3

A standard linear barcode representing the ISBN 978-953-169-422-3.

9 789531 694223

146,00 kn